

Materiál na rokovanie HSR SR
Dňa 3. apríla 2023

č. 15)

Stanovisko k Návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Všeobecne k návrhu:

Štatistický úrad Slovenskej republiky (ďalej len „štatistický úrad“) predkladá návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“) na základe úlohy č. 24 v mesiaci september 2021 z Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na mesiace jún až december 2021. Ciele návrhu zákona vyplývajú z poznatkov praxe pri aplikácii zákona č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o RPO“) a zo záväzku zabezpečiť správnu transpozíciu smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES (Ú. v. EÚ L 141, 5.6.2015) v platnom znení v rozsahu ustanovení, ktoré sa majú prebrať prostredníctvom zákona o RPO. Ciele návrhu zákona sú preto najmä:

1. evidencia a poskytovanie pravdivých a úplných údajov z registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci (ďalej len „register právnických osôb“), čo má byť výsledkom odstránenia výkladových problémov pri aplikácii zákona o RPO, zavedenia sankčného mechanizmu, nápravných opatrení a úpravy povinností povinných osôb a v osobitných prípadoch aj zapisovaných subjektov pri poskytovaní údajov do registra právnických osôb, úpravy lehôt, doplnenia nových definícií a prispôsobenia údajov poskytovaných z obchodného registra z dôvodu zrušenia kategórie odštepných závodov,
2. definovanie orgánu verejnej moci a rozšírenie údajov poskytovaných o orgánoch verejnej moci nielen na účely zabezpečovania úradnej činnosti vrátane technického zabezpečenia elektronickej úradnej komunikácie,
3. doplnenie komplexu povinností štatistického úradu poskytovať údaje o konečných užívateľoch výhod vymedzeným orgánom iných členských štátov Európskej únie, ustanovenie webového sídla štatistického úradu ako primárneho prístupového miesta pri prístupe týchto orgánov k záznamu o konečnom užívateľovi výhod prostredníctvom centrálnej platformy zriadenej Európskou komisiou v rámci systému prepojenia centrálnych registrov konečných užívateľov výhod (ďalej len „systém BORIS“) podľa bodu 1 prílohy vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2021/369 z 1. marca 2021, ktorým sa stanovujú technické špecifikácie a postupy potrebné pre systém prepojenia centrálnych registrov uvedený v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 (Ú. v. EÚ L 71, 2.3.2021)],
4. rozšírenie skupiny orgánov verejnej moci oprávnených získavať z registra právnických osôb údaje o konečných užívateľoch výhod na základe požiadaviek Úradu vlády Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a v jednom prípade obmedzenie prístupu z dôvodu aplikácie zásady nevyhnutnosti spracúvania osobných údajov,
5. doplnenie možnosti elektronickeho, automatizovaného a nepretržitého poskytovania údajov z RPO bankám a notárom na účel starostlivosti povinnej osoby o klienta, pričom v prípade poskytovania notárom sa využije

platforma centrálného informačného systému Notárskej komory Slovenskej republiky a v prípade bánk a pobočiek zahraničných bánk sa umožní ich prístup prostredníctvom spoločného registra bankových informácií. Toto riešenie vyplývajúce z pripomienkového konania a z rokovania s Notárskou komorou Slovenskej republiky, Ministerstvom financií Slovenskej republiky a Národnou bankou Slovenska napomôže realizácii požiadavky smernice AML/CFT na rýchly prístup povinných osôb k údajom o konečných užívateľoch výhod. Notárom v rozsahu výkonu úradnej činnosti a bankám a pobočkám zahraničných bánk v rozsahu a na účely vykonávania úloh spojených s prípravou, uzatváraním a vykonávaním obchodov s klientmi sa prostredníctvom uvedených IKT nástrojov budú poskytovať aj ostatné údaje vedené v RPO.

Súčasne s predložením návrhu zákona sa vláde Slovenskej republiky predkladá návrh na uloženie úloh vedúcim ústredných orgánov štátnej správy, ktoré majú bez ohľadu na prijatie návrhu novely zákona o RPO v budúcnosti dosiahnuť cieľ zvýšenia kvality údajov poskytovaných zo zdrojových registrov do registra právnických osôb. Tri navrhnuté úlohy konkretizujú už všeobecnú úlohu C.3. z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 278 z 26. mája 2021, ktorou sa členom vlády Slovenskej republiky a predsedom ostatných ústredných orgánov štátnej správy ukladá ako povinným osobám podľa § 5 ods. 1 zákona o RPO v spolupráci so štatistickým úradom odstrániť nezrovnalosti medzi údajmi vedenými v zdrojových registroch a údajmi vedenými v registri právnických osôb do 1. januára 2022 a každoročne. Navrhnuté úlohy sa týkajú prijatia a presadzovania konkrétnych opatrení na dosiahnutie predmetného cieľa a vyplývajú z právnej úpravy zdrojových registrov, referenčných registrov a referenčných údajov podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o eGovernmente) v znení neskorších predpisov, z požiadaviek na rozsah a kvalitu údajov o konečných užívateľoch výhod podľa zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorým sa transponuje smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/843 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu a smernice 2009/138/ES a 2013/36/EÚ (Ú. v. EÚ L 156, 19.6.2018) a tiež z účelu zriadenia registra právnických osôb. Navrhnuté úlohy sú výsledkom požiadaviek pravidelne komunikovaných medzi štatistickým úradom a ústrednými orgánmi štátnej správy, ktoré vystupujú na jednej strane v pozícii povinných osôb a správcov zdrojových registrov, ale aj v postavení konzumentov údajov z registra právnických osôb pri zabezpečovaní ich úradnej činnosti. Návrh zákona sa na rokovanie predkladá s rozporom s Ministerstvom financií Slovenskej republiky.

Ustanovuje sa delená účinnosť novely zákona o RPO. Pre niektoré ustanovenia sa navrhuje z dôvodu technického zabezpečenia vedenia vybraných nových údajov v registri právnických osôb neskoršie nadobudnutie účinnosti. Návrh zákona bol predložený na medzirezortné pripomienkové konanie po uplynutí lehoty určenej na prebratie smernice (EÚ) 2018/843, ktorá uplynula 10. januára 2020. Hoci nesplnenie záväzkov vyplývajúcich zo Zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii je čiastočne zapríčinené aj zo strany Európskej komisie oneskoreným vydaním vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2021/369 (1. marec 2021) a rozhodnutím DG Justice v rámci II. fázy prípravy systému BORIS o vybranom spôsobe autentifikácie osôb oprávnených žiadať informácie o konečných užívateľoch výhod prostredníctvom systému BORIS (apríl 2022), v súčasnosti neexistuje žiadna dodatočne poskytnutá lehota na transpozíciu a je potrebné pripraviť národné prepojenie čo najskôr, aby mohlo byť technicky riadne otestované pred nadobudnutím účinnosti príslušných ustanovení novelizovaného zákona o RPO. Navrhovaný dátum účinnosti teda reflektuje pri rešpektovaní dĺžky legislatívneho procesu potrebu čo najrýchlejšej prípravy, implementácie a testovania navrhovaných technických, organizačných a sankčných opatrení na všeobecné zvýšenie kvality údajov vedených v registri právnických osôb vrátane zabezpečenia primeraných, presných a aktuálnych údajov o konečných užívateľoch výhod v centrálnom registri konečných užívateľov výhod a zavedenia príslušných mechanizmov podľa ustanovenia čl. 30 ods. 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES (Ú. v. EÚ L 141, 5. 6. 2015) v platnom znení. Legisvakantná lehota je postačujúca na zabezpečenie cieľov návrhu zákona vrátane informovania povinných osôb a ďalších subjektov, ktorým zákon o RPO ukladá povinnosti.

Stanovisko AZZZ SR :

AZZZ SR nemá k predloženému materiálu pripomienky.

Záver :

AZZZ SR odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie.